

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

Dirkzwager Advocaten en Notarissen N.V.
t.a.v. mevrouw mr. K.E.M. Tilleman
Postbus 3045
6802 DA Arnhem

**Rijksoverheid voor
Ondernemend Nederland**
Team Handhaving Dier, Natuur
en Handhavingsregie

Postbus 40225
8004 DE Zwolle
www.rvo.nl

Contactpersoon
I. van Laatum

T 070 378 6683
F 070 378 6139
bhh@rvo.nl

Datum 25 februari 2015
Betreft vooraankondiging afsluiting fietspad

Onze referentie
F2014001887

Uw referentie
5035299

Geachte mevrouw Tilleman,

Op 26 januari 2015 heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (hierna: RVO.nl) u aangeschreven naar aanleiding van een verzoek tot handhaving van de Flora- en faunawet (hierna: Ffwet) (d.d. 27 februari 2014). In onze brief van 26 januari 2015 concludeer ik dat de gemeente Groesbeek (hierna: de gemeente) de Ffwet heeft overtreden en vraag ik u de overtreding te herstellen. In uw zienswijze (d.d. 6 februari 2015) geeft u aan niet aan onze verzoeken te zullen voldoen. Omdat ik van mening ben dat herstel noodzakelijk is, wil ik u vragen in te gaan op ons volgende verzoek.

Voorgeschiedenis

Op 27 februari 2014 heeft RVO.nl een verzoek om handhaving ontvangen van de stichting RAVON en de Werkgroep Milieubeheer Groesbeek. Later zijn door RVO.nl nog drie meldingen van een mogelijke overtreding van de Ffwet ontvangen. Al deze verzoeken en meldingen hadden betrekking op het voornemen van de gemeente om langs een spoortracé tussen de spoorbrug en de schietbaan een betonnen fietspad aan te leggen.

De gemeente heeft in de aanloop naar de aanleg van het betonnen fietspad een QuickScan (6 december 2013) laten uitvoeren en op verzoek van RVO.nl een aanvullend onderzoek naar reptielen (23 oktober 2014) laten verrichten.

Rapport Waardenburg

Op 21 november 2014 heeft de gemeente het rapport van bureau Waardenburg toegestuurd aan RVO.nl. Kort samengevat geeft het rapport aan dat er geen gladde slangen in het gebied zijn gevonden. Voor de zandhagedissen betekent de aanleg en het gebruik van het fietspad een vermindering van functioneel leefgebied. Voor de hazelworm zijn geen negatieve effecten van de ingreep aan de orde. De kans dat adulte zandhagedissen en hazelwormen worden aangereden zal in de nieuwe situatie niet toenemen. In de nazomer is er een verhoogd risico op slachtoffers onder juveniele zandhagedissen.

Mitigerende maatregelen die worden voorgesteld door bureau Waardenburg zijn het aanleggen van het fietspad buiten de actieve periode van reptielen. Daarnaast werd er enkel gewerkt op een strook van 4 meter en werden de werkzaamheden begeleid door een reptielenskundige. Omdat het aantal slachtoffers, bij het in gebruik nemen van het pad, lastig is vast te stellen wordt monitoring voorgesteld. Op basis van de resultaten van deze monitoring, kan beoordeeld worden of aanvullende maatregelen nodig zijn, bijvoorbeeld het tijdelijk afsluiten van het fietspad. Door het onbegroeid houden van de strook naast het fietspad moet voorkomen worden dat dieren zich langs of op het pad gaan opwarmen. Ze kunnen het pad echter nog wel oversteken.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**
Team Handhaving Dier, Natuur
en Handhavingsregie

Datum
25 februari 2015

Onze referentie
F2014001887

Laatste ontwikkelingen

Op 21 november 2014, de dag dat RVO.nl het aanvullende rapport van bureau Waardenburg werd toegestuurd, is gestart met de werkzaamheden. Een week later waren de meeste werkzaamheden afgerond.

Op 24 november 2014 heb ik een inspecteur van de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (hierna: NVWA) naar het plangebied gestuurd. De inspecteur van de NVWA constateerde inderdaad dat de werkzaamheden gestart waren. Hierop heeft RVO.nl ecologisch advies gevraagd aan de ecologen van Dienst Landelijk Gebied (DLG). Hieruit bleek dat de conclusies die door bureau Waardenburg getrokken worden onterecht waren en dat de aanleg (en gebruik) van het betonnen fietspad een overtreding betekenen van de Ffwet. Wij hebben u dit bij brief van 26 januari 2015 laten weten en u verzocht de overtreding te herstellen. Per brief (d.d. 6 februari 2015) heeft u, namens de gemeente, laten weten niet aan ons verzoek te zullen voldoen.

Stand van zaken

Ik constateer dat u het betonnen fietspad heeft aangelegd. De aanleg van het fietspad betekent een verlies van leefgebied van in ieder geval de zandhagedis en de hazelworm (en wellicht van de gladde slang). Het in gebruik nemen van het fietspad zal tevens zorgen voor een verhoogde kans op slachtoffers onder deze soorten.

Overwegingen

RVO.nl concludeert uit de gegevens die ons ter beschikking zijn gesteld en het ecologisch deskundige advies van DLG dat de aanleg van het fietspad heeft geleid tot aantasting van het leefgebied van de hazelworm en zandhagedis (en wellicht de gladde slang). Daarnaast heeft het fietspad een barrière werking omdat de reptielen een grotere en minder beschutte oversteek moeten maken. Als deze oversteek niet meer gemaakt wordt, raakt het leefgebied versnipperd.

RVO.nl is van mening dat het gehele plangebied leefgebied is van de zandhagedis. Door de aanleg van het fietspad verdwijnt een deel van het actuele leefgebied van de zandhagedis. Hierdoor worden verbodsbepalingen van artikel 11 van de Ffwet (beschadigen, vernielen, wegnemen en verstoren van vaste rust- en verblijfplaats) overtreden.

Volgens het onderzoek van bureau Waardenburg is het plangebied geen leefgebied van de hazelworm. RVO.nl is echter van mening dat, op basis van het uitgevoerde onderzoek en de bijgevoegde foto's, leefgebied (braamstruweel en

bosschages) links en rechts van het fietspad lag. Door de aanleg van het fietspad wordt dus het leefgebied van de hazelworm doorkruist.

Wat betreft de aanwezigheid van de gladde slang werd geconcludeerd dat deze zich niet in het onderzoeksgebied bevindt. Echter, het onderzoek heeft plaatsgevonden vanaf de westzijde van de brug over de spoorkuil tot aan de Biesseltsebaan. Het gedeelte aan de oostzijde van de brug tot aan de Schietbaan is slechts één keer doorlopen op 22 augustus 2014. Op dit traject heeft dus onvoldoende onderzoek naar de gladde slang plaatsgevonden. Daarmee kan de afwezigheid van de gladde slang dus niet vastgesteld worden voor het gedeelte van de oostzijde van de brug tot aan de Schietbaan.

De werkwijze van de gemeente om eerst het fietspad aan te leggen en daarna te monitoren wat de effecten zijn om vervolgens pas maatregelen te nemen is onjuist. Het kan immers zo zijn dat het fietspad voor slachtoffers zorgt waardoor de Ffwet al wordt overtreden. Uit een recente uitspraak van de Raad van State (ECLI:NL:RVS:2015:438; 201402971/1/A3), waar Bureau Waardenburg ook bij is betrokken, is gebleken dat voor elk slachtoffer dat valt een ontheffing van de Ffwet aangevraagd dient te worden. Gezien het feit dat Bureau Waardenburg verwacht dat er slachtoffers kunnen vallen, is voor het in gebruik nemen van dit fietspad dus een ontheffing nodig van de Ffwet.

Conclusie

Ik ben van oordeel dat u met de aanleg van het betonnen fietspad in overtreding bent geweest van artikel 11 van de Ffwet (beschadigen, wegnemen of verstoren van vaste rust- of verblijfplaatsen) en wellicht ook van artikel 9 van de Ffwet (doden, verwonden van beschermde dieren).

Daarnaast ben ik van mening dat de in gebruik-name van het fietspad de kans op slachtoffers onder beschermde soorten vergroot, waarmee nogmaals artikel 9 van de Ffwet wordt overtreden.

Bij brief van 6 februari 2015 heeft u RVO.nl laten weten dat, volgens u, de gemeente alles, wat redelijkerwijs van de gemeente kon worden verwacht, heeft gedaan en dat u niet aan ons verzoek tot herstel zult voldoen. Waar ik u eerder verzocht een plan op te stellen om te onderzoeken of de overtreding hersteld kon worden, verzoek ik u nu, gezien het feit dat de reptielen binnenkort uit de winterslaap komen, de overtreding te beëindigen.

Ik verzoek u:

- vóór 15 maart 2015 het fietspad af te sluiten voor al het gebruik en, onder begeleiding van een deskundige, de barrière werking ongedaan te maken.

De barrière werking kan ongedaan worden gemaakt door het plaatsen van voldoende functionele overgangen voor de reptielen. Een functionele overgang heeft een geleidende structuur en zorgt voor voldoende dekking. De overgangen kunnen bijvoorbeeld elke 50 meter geplaatst worden of zoveel als de reptielendeskundige noodzakelijk acht.

U kunt ook in overweging nemen het fietspad in oude staat terug te brengen.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**
Team Handhaving Dier, Natuur
en Handhavingsregie

Datum
25 februari 2015

Onze referentie
F2014001887

Ik verzoek u om **binnen één week na dagtekening** van deze brief mij uw zienswijze toe te sturen en mij te laten weten of u aan ons verzoek zult voldoen. Stuur uw brief naar:

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
t.a.v. Irene van Laatum
Postbus 40225
8004 DE ZWOLLE.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Team Handhaving Dier, Natuur en Handhavingsregie

Datum
25 februari 2015

Onze referentie
F2014001887

Indien blijkt dat u niet aan ons verzoek voldoet, ben ik voornemens een last onder dwangsom op te leggen op grond van mijn bevoegdheid zoals gesteld in artikel 112 van de Flora- en faunawet in samenhang met artikel 5:21 en verder van de Algemene wet bestuursrecht.

Tot slot

Ik ga ervan uit dat ik u hiermee voldoende heb geïnformeerd. Heeft u nog vragen, dan kunt u telefonisch contact opnemen met mevrouw I. van Laatum van het team Handhaving Dier, Natuur en Handhavingsregie – cluster Bestuursrechtelijke Handhaving Flora- en faunawet, bereikbaar via het telefoonnummer 070 – 378 66 83.

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze,

Mr G.A. Gankema
De teammanager Handhaving Dier, Natuur en Handhavingsregie Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Een afschrift van deze brief is verzonden naar:

- Het college van burgemeester en wethouders Groesbeek
- Stichting RAVON
- Werkgroep Milieubeheer Groesbeek
- Melders